

(B) برخه: په افغانستان کي د زراعې ځمکو نوعي

دوهم لوست: د پیسو او وخت په منح کي د اړیکو درک او
پوهه

اصطلاح ګانی

- ⇒ مركب سود Compound interest
- ⇒ ترکیب کیدل، مركب کیدل، ترکیب یا جوربنت Compounding
- ⇒ تخفیف یا کمبنت (او سنی ارزبنت ته تنزیل) Discounting
- ⇒ تورم Inflation
- ⇒ اد سود میزان یا اندازه Interest rate
- ⇒ د خطر یا ننگونی احتمال Risk
- ⇒ ساده سود Simple interest
- ⇒ د پیسو زمانی ارزبنت Time value of money

د پیسو زمانی ارزښت څه دی؟

⇒ د پیسو زمانی ارزښت په دي
معني سره دی چي د افغانیو
ارزښت د وخت په یوه مقطع کي
نسبت د عینو افغانیو ارزښت ته د
یوه بل وخت په مقطع کي نسبتاً
لور وي.

د سود میزان

⇒ د سود میزان یا اندازه هغه میکانیزم ته ورته وي چي د پیسو زمانی ارزښت مقایسه یا پرتله کوي.

د سود میزان

⇒ ب) د سود اندازه یا میزان د پیسو د او سنی او راتلونکی ارزښت په منح کي ارزښت تبادله کوي.

⇒ ج) د سود میزان یا اندازه د خطر او پرسوب لرونکي دي.

■ خطر یا ننګونه (*Risk*) له هغه احتمال نه عبارت دي چې د سرمایي واقعي برگشت یا عايد نسبت توقع ته متفاوت یا توپيري وي.

■ تورم (*Inflation*) په یوه اقتصاد کي د خدماتو او اجناسو د عمومي نرخونو د سطحي له لوړیدو نه عبارت دي. البته په یوه معین او تاکلی وخت کي.

د سود میزان

⇒ د سود تادیه کول د هغو پیسو څخه عبارت دي چي د پس اندازه په بدله کي تادیه کېږي. د سود تادیه له سرمایه ګذاری څخه مخکي عوایدو او خریداری لپاره د جبیري نه عبارت دي.

ترکیب جوړول څه دی؟

- ⦿ سود یا مرکبه ربح له هغې سود نه عبارت دی چې له اصلی سرمایي سره اضافه کېږي. یا مرکب سود هغه ګټي ته اشاره کوي چې د فرضي یا پور له مجموعي اندازې یا مقدار سره اضافه کېږي. د فرضي یا پور د اندازې په اضافه کولو سره، د ګټو مصارف هم زیاتوالی پیداکوي.
- ⦿ هر څومره چې اصلی پیسې زیاتې کړل شي په هماغې اندازې سره د تادیه شوي سود اندازه هم زیاتېږي.

Compound Interest

مرکب سود

• ترکیب جوړول (*Compounding*) له هغې پروسې یا پېړاو نه عبارت دی چې د مرکب سود محاسبه تشریح او روښانه کوي.

Simple Interest

ساده سود یا ربح

⇒ ساده سود په دې معنۍ سره
دی چې یوازې له اصلې
پیسو سره د سود د معاملې
په دوران کي زیاتېرې

ساده سود په څه ډول سره محاسبه کړدلي شي؟

⇒ د پولي رقم د معلومولو په خاطر
کومي چي د مرکب سود له لاري
په لاس راخي د لاندي فورمول
پواسطه تشخيص کېږي.:

$$FV = PV + N(PV \times i)$$

$$FV = PV + N(PV \times i)$$

⇒ FV = فرالونکي ارزښت

⇒ PV = فعلی یا اوسنی ارزښت

⇒ N = د تسعير مودو شمیر

⇒ i = اد سود میزان یا اندازه

مرکب سود په څه ډول سره محاسبه کېدلی شي؟

- ⇒ د پولي رقم د معلومولو په خاطر کومي چي د مرکب سود له لاري په لاس راخي د لاندي فورمول پواسطه تشخيص کيني:
$$FV = PV \times (1 + i)^N$$
- ⇒ FV = فرالونکي ارزښت
- ⇒ PV = فعلی یا اوسنی ارزښت
- ⇒ N = د تسعير د مودو شمیر
- ⇒ i = اد سود ميزان یا اندازه

مثال

⦿ یوه هكتار زراعتي حمکه په ۱۰۰۰۰ افغانيو باندي پلورل کېږي، که چيري یوه هكتار حمکه د ۲۵ کالو لپاره وپلورل شي او د هغې کلنۍ زياتوالی اندازه ۳ فيصده وي نو ديول هكتار حمکي کلنۍ پېسي به څومره وي؟ د حمکې هكتار به څومره وي؟

⦿ حواب

$$= 100,000 (1.03)25$$

$$= 100,000 (2.094)$$

⦿ ۲۰۹,۳۷۷ = افغانۍ په یوه هكتار کي

Discounting

تخفیف یا کمبنت

- ⇒ ۱ - تخفیف یا کمبنت، د پیسو او سنی یا فعلی ارزبنت مقایسه یا پرتله کوي چي په راتلونکي کي وصول کيرندي.
- ⇒ تخفیف، یا کمبنت د پانگونی له لاسته راورني څخه عبارت دی چي د هغې د اصول کولو لپاره په آينده کي انتظار کيرندي، نسبت دی ته چي همدا اوس هغه وصول کړل شي او د بدیل په لاره کي سرمایه ګذاري کړل شي.

د پیسو اوستی ارزښت

$$PV = FV(1 + i)^{-N}$$

د مثال یا بیلګي په توګه کولی شوو چي د یوې مزرعې نوم واخلو، که چیري ذکر شوي مزرعه د ۱۰۰۰۰ افغانیو په بدل کي في هكتار پلورل شوي وي او د ۵ فيصدو په اندازې سره هر کال په کي زیاتوالی راغلي وي، پس د هغې د شپن کالو مخکنی قیمت به څومره وو؟

$$100,000(1.05)^{-6} = 100,000(0.74621)$$

اب 74,621 = افغانی في هكتار

تکرار / لندیز

- ⇒ د پیسو زمانی ارزښت تشریح او روښانه کړئ.
- ⇒ د ترکیب جورنې (compounding) مفہوم یا مقصد بیان کړئ.
- ⇒ د تحفیف مفہوم تشریح او روښانه کړئ.